

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «Правове забезпечення логістики»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Логістика

За темою № 4 - Правове забезпечення діяльності морського транспорту.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від
31.08.2021 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст
вищої категорії, викладач-методист Хиль Л.П.

Рецензенти:

1. Викладач циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін, викладач
вищої категорії, викладач-методист Кременчуцького льотного коледжу
Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат
політологічних наук Матета О.А.
2. Декан факультету права, гуманітарних і соціальних наук Кременчуцького
національного університету імені Михайла Остроградського доктор
педагогічних наук, професор Поясок Т.Б.

План лекції:

1. Державне регулювання діяльності, управління в морському порту
2. Господарська діяльність у МТП
3. Морські перевезення (див. ст. 128-202 КТМ)

Рекомендована література:

Основна

1. Корнєєв Ю. В. Транспортне право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 168 с.
2. Гаєвець М.В. Транспортне право: Навч. посіб. / М.В.Гаєвець, І.В.Горіславська, Ю.С. Канарик, Л.О. Панькова, Н.А. Поліно, О.П. Світличний – К.; ЦП «КОМПРИНТ», 2015. – 368 с.

Додаткова

3. Булгакова І.В., Клепікова О.В. Транспортне право України: підручник /І.В Булгакова, О.В Клепікова. - К.: Прецедент, 2011. – 344 с.
4. Водний кодекс України від 06.06.1995р. №213/95 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. Воздушные перевозки: Нормативные акты. Комментарии и рекомендации. Судебная практика. Образцы документов / автор-составитель Б.Л. Елисеев. – 464 с. (Серия «Юридические справочники»).
6. Гіжевський В.К., Демський Е.Ф., Мілашевич А.В. Транспортне право України, підручник [для студ. юрид. спец. вищих нвч. закладів] - К.: Атіка, 2012. 2-ге вид., допов. і переробл. – 330 с.
7. Господарський кодекс України від від 16.01.2003 №436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
8. Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів. - Міжнародний документ від 30.09.1957р. (Женева) (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
9. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 №2344-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
10. Закон України «Про залізничний транспорт» від 04.07.1996 № 273/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
11. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 №1775-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

12. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 01.07.2004 №1961-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» від 06.04.2000 №1644-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
14. Закон України «Про стандартизацію» від 17.05.2001 №2408-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
15. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 №85/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
16. Закон України «Про транзит вантажів» від 20.10.1999 №1172-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
17. Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 № 232/94-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
18. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 01.07.2004 №1955-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
19. Кодекс торговельного мореплавства України від від 23.05.1995 №176/95-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
20. Конвенция для унификации некоторых правил, касающихся международных воздушных перевозок, Варшава, 12.10.1929г. (с учетом изменений внесенных Протоколом от 28.09.1955г., Гаага). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aerolan.com.ua/publ/35-1-0-55>.
21. Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень 1999р. - Міжнародний документ від 28.05.1999 // Офіційний вісник України від 15.05.2009 - 2009р., № 33, / №100, 2008, ст.3295 /, стор. 169, ст.1163, код кту 46552/2009.
22. Конвенція ООН по зобов'язанню операторів транспортних терміналів в міжнародній торгівлі. – Міжнародний документ від 1991р. (Відень). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
23. Конвенція ООН про міжнародні мультимодальні перевезення вантажів. – Міжнародний документ від 1980р. (Женева). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
24. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів. – Міжнародний документ від 19.05.1956р. (ратифіковане СРСР 1 серпня 1986р.). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
25. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу. – Міжнародний документ від 09.10.1997р. (ратифікована Україною

законом №581 – XIV від 08.04.1999р.). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

26. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944р. - Міжнародний документ від 07.12.1944 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

27. Конституція України (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

28. Левковець П.Р., Марунчик В.С. Міжнародні перевезення і транспортне право: Навчальний посібник. – 3-тє вид., випр. та доп. – К.: Арістей, 2005. – 292 с.

29. Митний кодекс України від 12.12.1991 №1970-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

30. Повітряний кодекс України від від 04.05.1993 №3167-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

31. Татарчук І.В. Транспортне право України. ТОВ «Центр учбової літератури», 2016, 304 с.

32. Транспортне право України: підручник для студентів ВНЗ / М.Л.Шелухін, О.І.Антонюк, В.О.Вишнівецька та ін.; за ред. М.Л.Шелухіна. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 896 с.

33. Угода про принципи формування спільного транспортного простору і взаємодії держав-учасниць співдружності незалежних держав у галузі транспортної політики. Міжнародний документ від 09.10.1997р. (ратифікована Україною законом № 1126-XIV від 06.10.1999р.). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

34. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

35. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

Текст лекції

1. Державне регулювання діяльності, управління в морському порту

Державне регулювання діяльності в морському порту здійснюється:

1. КМУ.
2. Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і річкового транспорту.
3. Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту.

4. Адміністрацією МТП України (див. ст. 15 1.2.).
5. Капітаном МТП (нагляд за мореплавством в МТП, функції та повноваження див. ст. 77-79 КТМ).

2. Господарська діяльність у МТП

1. Господарська діяльність у МТП провадиться в відповідно до законодавства, обов'язкових постанов по порту та зводу звичаїв МТП.
2. У межах МТП функціонують суб'єкти господарювання усіх форм власності, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням суден, пасажирів, вантажів та підприємств, продукція та/або сировина яких транспортується територією та акваторією порту.

У морському порту утворюється Рада МТП (Рада порту) - постійно діючий дорадчо-консультативний орган, основним завданням якого є координація питань, пов'язаних із розвитком та функціонуванням МТП.

До складу Ради порту входять начальник та капітан МТП, представники власників (користувачів) морських терміналів, стивідор них компаній, інших суб'єктів господарювання, що надають послуги у МТП. Раду порту очолює начальник МТП, який забезпечує організацію роботи.

Рада порту розглядає зміни та доповнення до плану розвитку порту, зводу звичаїв МТП та постанов по порту і приймає відповідне рішення щодо доцільності їх внесення.

1. Пасажирські.
2. Вантажні.
3. Об'єднані.

Визначення річкового порту не дається. Норми права річкового порту можна розглядати за аналогією з морським торговельним портом.

Судно

Це самохідна чи несамохідна плавуча споруда, що використовується для перевезення вантажів, пасажирів, багажу та пошти (див. п. 1.4. 5.4.). Торговельне судно (див. ст. 15 КТМ).

Типи суден (див. п. б. ст. 18 4.3.)

1. Пасажирське.
2. Пасажирське високошвидкісне.
3. Вантажне високошвидкісне.
4. Навалочне судно.
5. Нафтовий танкер.
6. Танкер-хімовоз.
7. Пересувна морська бурова споруда.
8. Газовоз.
9. Інше вантажне судно.
10. Риболовне.
11. Інші (ядерне, для спорту, рятувальні, для наукових цілей, для державної служби).

Право плавання судна під прапором України (див. ст. 32 КТМ)

1. Судно перебуває у державній власності, або у власності Фізичної

Особи (громадянин України), Юридичної Особи (засновники виключно українці), або у цих осіб на умовах договору фрахтування “бербоутчартер”.

2. З часу реєстрації.

2.1. У Державному судовому реєстрі України.

2.2. У Судновій книзі України.

3. Придбання судна за кордоном з часу видачі консулом України тимчасового свідоцтва (до 1 року).

Капітан судна (див. ст. 58-72 КТМ; ст. 32-36 Статуту ВВТ СРСР)

Послуги, які підлягають ліцензуванню та надаються водним транспортом

1. З перевезення пасажирів та вантажів.

1.1. Річковим Транспортом.

1.2. Морським Транспортом.

1.3. Змішаного плавання (Морським і Річковим Транспортом).

1.4. Маломірними суднами.

2. Надання маневрових та буксирувальних послуг.

3. Морські перевезення (див. ст. 128-202 КТМ)

Організація морських перевезень та умови перевезень здійснюються на підставі договору.

Види перевезень

1. Каботажні (між портами України).

2. Міжнародні (між портами України і іноземними портами).

Види договорів морських перевезень

1. Договір морського перевезення вантажу (див. ст. 133-183 КТМ).

2. Договір морського перевезення пасажирів (див. ст. 184-194 КТМ).

3. Договір морського круїзу (див. ст. 195-202 КТМ).

Особливості договору морського перевезення вантажу

Згідно ч. 2 ст. 908 ЦКУ “Перевезення вантажу, ... здійснюється за договором перевезення”. Ця норма передбачає, що підставою для здійснення перевезення вантажу, є укладення договору перевезення, що повинен бути засвідчений відповідним письмовим документом (див. ч. 3 ст. 909 ЦКУ).

Згідно ч. 1 ст. 909 ЦКУ “За договором перевезення вантажу.”. Порівнюємо цю статтю зі ст. 133 КТМ.

Сторони договору перевезення вантажу Морським Транспортом

1. Перевізник (фрахтівник).

2. Фрахтувальник.

3. Відправник.

4. Одержувач.

Форма договору - письмова.

Документи, що підтверджують наявність і зміст договору морського перевезення вантажу (див. ст. 134 КТМ)

1. Рейсовий чартер (укомплектоване екіпажем - тайм-чартер; не укомплектоване екіпажем - бербоут-чартер).

2. Коносамент.

3. Інші письмові докази (див. ч. 2 ст. 137 КТМ).

Реквізити рейсового чартеру

1. Найменування сторін (фрахтівник (перевізник) і фрахтувальник).
2. Найменування судна.
3. Інформація про вантаж.
4. Порт відправлення і порт призначення.

Види коносаментів

1. В залежності від підстави здійснення перевезення.
 - А) Чартерний (якщо прийому вантажу передують укладення між сторонами чартеру).
 - Б) Лінійний (лінійне судноплавство, на підставі договору морського перевезення вантажу).
2. В залежності від умов передачі.
 - А) Іменний (вантаж може отримувати лише та Фізична Особа або Юридична Особа на ім'я якої він виписаний).
 - Б) Ордерний (вантаж отримує третя сторона "за наказом відправника" або згідно "наказу одержувача").
 - В) Пред'явницький (на пред'явника, тобто вантаж отримує особа, що має коносамент).
3. В залежності від умов прийняття вантажу до перевезення.
 - А) Бортові (на вантаж, який навантажено на судно).
 - Б) Небортові (на вантаж, який прийнято до перевезення, але не навантажено на борт судна).
4. В залежності від умов навантаження.
 - А) Із застереженням (щодо кількості, якості, міри, стану вантажу).
 - Б) "чисті" (без застереження).

Реквізити коносаменту

1. Найменування судна.
2. Найменування перевізника.
3. Місце приймання вантажу.
4. Найменування відправника.
5. Місце призначення вантажу.
6. Найменування одержувача вантажу.
7. Найменування вантажу.
8. Час і місце видачі коносаменту.

Функції коносаменту

1. Доказ наявності і змісту договору перевезення.
2. Слугує розпискою перевізника в прийомі вантажу.
3. Є цінним папером (коносамент може бути куплений, проданий, переданий на певних умовах).

Відмова сторін від договору до відходу судна (див. ст. 156 КТМ)

Відмова сторін від договору під час рейсу (див. ст. 157 КТМ)

Припинення договору без відмови сторін (див. ст. 158 КТМ)

Відповідальність перевізника за договором перевезення вантажів Морським Транспортном (див. ст. 163-183 КТМ)

Особливості договору перевезення пасажирів морським транспортом

Правове регулювання діяльності здійснюється за допомогою правових норм, що містяться в таких нормативно-правових актах:

Ст. 910 ЦКУ “Договір перевезення пасажирів та багажу”.

Ст. 184-187, 189 КТМ.

Форма договору - квиток. Багажна квитанція.

Правовий статус пасажирів (див. ст. 188, 190, 191 КТМ)

Відповідальність перевізника за договором перевезення пасажирів Морським Транспортном (див. ст. 193-194 КТМ)